

Uchwała nr.....

Rady Powiatu Rzeszowskiego

z dnia.....

w sprawie przyjęcia „Powiatowego programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową na lata 2024-2028” w powiecie rzeszowskim

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 3, art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz.U. z 2024 r. poz. 107) oraz art. 6 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. 2024 r. poz. 424).

**Rada Powiatu Rzeszowskiego
uchwala co następuje:**

§ 1. Uchwala się „Powiatowy program oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową na lata 2024-2028” w powiecie rzeszowskim w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Rzeszowskiego.

§ 3. Traci moc uchwała Nr L/415/23 Rady Powiatu Rzeszowskiego z dnia 28 kwietnia 2023 r. w sprawie przyjęcia „Powiatowego programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie na lata 2023-2027” w powiecie rzeszowskim.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Sprawdzono pod względem
formalno-prawnym

Tomasz Filip
radca prawny
Rz-449

Uzasadnienie uchwały

Na podstawie art. 6 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. 2024, poz. 424) do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy w szczególności opracowywanie i realizacja programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową.

Powiatowy Program oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie dla Powiatu rzeszowskiego na lata 2023-2027 przyjęty został uchwałą nr L/415/23 Rady Powiatu Rzeszowskiego z dnia 28 kwietnia 2023r.

W związku z wprowadzeniem *ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw* Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Rzeszowie przedkłada nowy *Program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową na lata 2024-2028* dla Powiatu Rzeszowskiego. Opracowanie nowego dokumentu programowego podyktowane jest koniecznością dostosowania postanowień *Programu* do zmian legislacyjnych dokonanych w cytowanej ustawie z dnia 9 marca 2023 r., w której wprowadzono wiele znaczących zmian, w tym:

- nazwę przemoc w rodzinie zastąpiono nazwą przemoc domowa,
- rozszerzono definicję przemocy,
- wprowadzono zmiany dotyczące kierowania osób stosujących przemoc domową do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym,
- określono cel realizacji w/w programu oraz wprowadzono nowe obowiązki dla osób kierowanych do uczestnictwa w programie.

„Program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową na lata 2024-2028” dla Powiatu Rzeszowskiego wpisuje się w lokalny system przeciwdziałania przemocy domowej i stanowi plan działań naprawczych i zapobiegawczych nakierowanych bezpośrednio na pracę z osobą stosującą przemoc. W dokumencie określono cel główny oraz cele szczegółowe, sprecyzowano założenia Programu, wymieniono adresatów oraz określono jego rezultaty. Przedstawiono również obszary, kierunki i działania Programu.

Konieczność kontynuowania szerokiego spektrum działań mających na celu zarówno zwrócenie uwagi opinii publicznej na zjawisko przemocy domowej, ochronę i pomoc osobom doznającym przemocy domowej, podejmowanie interdyscyplinarnych działań wobec osób stosujących przemoc domową jak i zwiększenie profesjonalizmu służb społecznych w obszarze udzielaniu pomocy osobom doznającym przemocy domowej, uzasadnia podjęcie uchwały Rady Powiatu Rzeszowskiego.

Załącznik do Uchwały Nr .....
Rady Powiatu Rzeszowskiego z dn. ....
w sprawie „Powiatowego programu
oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych
dla osób stosujących przemoc domową”

**POWIATOWY PROGRAM ODDZIAŁYWAŃ
KOREKCYJNO-EDUKACYJNYCH DLA OSÓB
STOSUJĄCYCH PRZEMOC DOMOWĄ
W POWIECIE RZESZOWSKIM**

Na lata 2024 – 2028

Rzeszów 2024 rok

Spis treści:	Str.
Wstęp.....	3
I. Diagnoza zjawiska przemocy domowej w powiecie rzeszowskim.....	5
II. Podstawy prawne w zakresie opracowania i realizacji programu korekcyjno – edukacyjnego	8
III. Założenia programu	9
IV. Cele programu	10
V. Zakładane rezultaty programu.....	11
VI. Realizacja programu	12
1. Adresaci programu	13
2. Nabór i selekcja uczestników oraz zasady uczestnictwa w programie	12
3. Czas trwania i miejsce realizacji programu	14
4. Stosowane metody w pracy z osobami stosującymi przemoc.....	15
5. Harmonogram realizacji programu.....	15
6. Szczegółowy harmonogram zajęć.....	16
7. Zasady dokumentowania wszystkich działań.....	18
8. Monitoring i ewaluacja skutków Programów.....	19
9. Sprawozdawczość.....	19
10. Regulacje dotyczące osób prowadzących programy korekcyjno – edukacyjne.....	20
VIII. Źródło finansowania	20
Zakończenie.....	21
Spis tabel.....	21
Załączniki.....	22

*„Najłatwiej i najpiękniej nie gnębić drugich,
ale samemu nad sobą pracować,
żeby być możliwie jak najlepszym.”*

Sokrates

WSTĘP

Przemoc domowa to zamierzone, wykorzystujące przewagę sił działanie przeciw członkowi rodziny, naruszające prawa i dobra osobiste, powodujące cierpienie i szkody. Najważniejszym aktem prawnym regulującym zjawisko przemocy domowej jest ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, która zgodnie z art. 2 pkt. 2 definiuje zjawisko przemocy jako "jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności: narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie i krzywdę, ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej".

Przemoc jest zjawiskiem coraz bardziej powszechnym, występuje w różnych środowiskach i sferach życia. Jest problemem społecznym, który dotyka podstawowej komórki społecznej, jaką jest rodzina. Ludzie doznają przemocy niezależnie od statusu społecznego, płci wykształcenia, zarobków, majątku. Przemoc domowa jest niewątpliwie najgorszym jej rodzajem, ponieważ osoba stosująca przemoc jest najbliższą osobą – członkiem rodziny. Dom rodzinny powinien być postrzegany jako środowisko miłości,

bezpieczeństwa, opieki i wzajemnego zrozumienia. Niestety dla wielu staje się miejscem cierpienia, zagrożenia, poniżania oraz lęku i rozpacz.

Skuteczne przeciwdziałanie przemoc domowej wymaga systemowego podejścia do problemu, zintegrowanych i kompleksowych działań, których celem jest zahamowanie zjawiska przemoc domowej.

Zadanie opracowania i realizacji programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową nakładają na powiat: ustawa o przeciwdziałaniu przemoc domowej. Art. 4 powyższej ustawy wskazuje na konieczność uczestnictwa przez osoby stosujące przemoc domową w oddziaływaniach korekcyjno – edukacyjnych. Art. 6 ust. 4 ustawy określa, że do zadań z zakresu administracji rządowej, realizowanych przez powiat należy w szczególności opracowanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową.

Program pełni rolę pomocniczą systemu przeciwdziałania przemoc domowej, a także uzupełnia różne formy interwencji prawno-administracyjnych, które są podejmowane wobec osób stosujących przemoc.

Niniejszy program będzie obowiązywał od 2024 roku do 2028 roku.

I. Diagnoza zjawiska przemocy domowej w powiecie rzeszowskim

W celu właściwego zaplanowania podejmowanych oddziaływań korekcyjno - edukacyjnych niezbędne jest zdiagnozowanie i monitorowanie rzeczywistego zjawiska przemocy domowej, które występuje w powiecie.

W ramach Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Ofiar Przemocy Domowej zostaje sporządzony coroczny Raport z analizy danych statystycznych i merytorycznych w zakresie oceny/diagnozy zjawiska przemocy domowej na terenie gmin powiatu rzeszowskiego. Poniżej zestawiono w formie tabelarycznej dane na temat występowania w/w zjawiska.

Tabela nr 1. Liczba rodzin, którym udzielono pomocy ze względu na przemoc domową w powiecie rzeszowskim przez OPS w latach 2019 – 2023.

OPS w Powiecie Rzeszowskim	Liczba rodzin, którym udzielono pomocy ze względu na przemoc domową				
	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.	2023 r.
<i>GOPS Chmielnik</i>	12	18	18	21	22
<i>GOPS Dynów</i>	8	19	17	17	11
<i>GOPS Kamień</i>	11	14	10	14	11
<i>GOPS Krasne</i>	28	17	32	19	26
<i>GOPS Lubenia</i>	4	3	4	3	3
<i>GOPS Świlczy</i>	54	37	35	41	43
<i>GOPS Trzebownisko</i>	33	34	24	21	24
<i>GOPS Hyżne</i>	2	4	4	0	2
<i>MGOPS Błażowa</i>	30	33	27	23	23
<i>MGOPS Głogów Młp.</i>	7	49	41	35	51
<i>MGOPS Sokołów Młp.</i>	6	4	1	5	3
<i>MGOPS Tyczyn</i>	26	22	35	23	24
<i>MOPS Boguchwała</i>	46	50	53	35	45
<i>MOPS Dynów</i>	9	10	7	7	13
RAZEM	276	314	308	264	301

Źródło: dane z Ośrodków Pomocy Społecznej w latach 2019-2023.

Z analizy danych zawartych w Tabeli 1. wynika, że w 2023 roku OPS z terenu powiatu rzeszowskiego udzieliły pomocy ze względu na przemoc domową 301 rodzinom. Jest to liczba wyższa w porównaniu do roku 2022, kiedy to pomocą objęto 264 rodziny. Najwięcej rodzin, które skorzystały z pomocy OPS ze względu na przemoc w 2023 zamieszkiwały gminy: Głogów Młp. (51 rodzin) i Boguchwała (45 rodzin), natomiast najmniej takich rodzin wykazano na terenie gmin: Hyżne (2.), Lubenia (3) oraz Sokołów Młp. (3).

Tabela nr 2. Liczba procedur „Niebieska Karta” wszczętych przez OPS z terenu powiatu rzeszowskiego, z uwzględnieniem miejsca zamieszkania osoby pokrzywdzonej w latach 2019–2023.

OPS w powiecie rzeszowskim	MIASTO					WIEŚ				
	2019r	2020r	2021r	2022r	2023r	2019r	2020r	2021r	2022r	2023r
<i>GOPS Chmielnik</i>	-	-	-	-	-	9	10	17	24	11
<i>GOPS Dynów</i>	-	-	-	-	-	10	11	3	11	-
<i>GOPS Kamień</i>	-	-	-	-	-	7	3	7	9	11
<i>GOPS Krasne</i>	-	-	-	-	-	18	14	25	9	21
<i>GOPS Lubenia</i>	-	-	-	-	-	14	0	14	12	-
<i>GOPS Świlcza</i>	-	-	-	-	-	25	24	27	32	32
<i>GOPS Trzebownik</i>	-	-	-	-	1	22	21	26	19	21
<i>GOPS Hyżne</i>	-	-	-	-	-	6	10	15	11	11
<i>MGOPS Błażowa</i>	4	6	1	3	4	26	4	18	13	10
<i>MGOPS Głogów Młp.</i>	8	13	15	13	27	34	22	18	13	20
<i>MGOPS Sokół Młp.</i>	5	2	2	1	6	10	10	23	27	17
<i>MGOPS Tyczyn</i>	12	7	8	3	6	16	12	20	17	18
<i>MOPS Boguchwała</i>	46	15	10	10	12	-	32	35	25	28
<i>MOPS Dynów</i>	9	10	7	1	6	-	-	-	-	-
RAZEM	84	53	43	31	62	197	173	248	222	200

Źródło: dane z Ośrodków Pomocy Społecznej w latach 2019-2023.

Dane z Tabeli 2 pokazują, że w 2023 roku w porównaniu do 2022 roku liczba wszczętych przez OPS procedur „Niebieskie Karty” na terenie miast powiatu rzeszowskiego znacznie wzrosła (2023 – 62, 2022 - 31), na terenach wiejskich natomiast wykazano spadek (2023 – 200, 2022- 222.). Ogólna liczba procedur NK wszczętych na terenach wiejskich powiatu rzeszowskiego jest zdecydowanie wyższa niż na terenach miejskich. Najwięcej procedur NK wszczęto na terenie gminy Głogów Młp. (łącznie obszar wiejski i miejski 47), natomiast najmniej na terenie miasta Dynów (6).

Tabela nr 3. Liczba spotkań Zespołów Interdyscyplinarnych oraz liczba spotkań Grup Roboczych z terenu gmin powiatu rzeszowskiego w latach 2019– 2023.

OPS w powiecie rzeszowskim	Zespoły Interdyscyplinarne					Grupy Robocze				
	2019r.	2020r.	2021r.	2022r.	2023r.	2019r.	2020r.	2021r.	2022r.	2023r.
<i>GOPS Chmielnik</i>	12	14	13	12	10	28	29	60	99	75
<i>GOPS Dynów</i>	4	4	4	6	4	14	20	12	56	66
<i>GOPS Kamień</i>	4	4	4	4	4	30	31	14	14	18
<i>GOPS Krasne</i>	4	3	4	4	4	90	44	95	50	85
<i>GOPS Lubenia</i>	4	4	4	4	4	97	83	82	86	32
<i>GOPS Świlcza</i>	5	5	4	6	5	126	65	175	201	254
<i>GOPS Trzebownik</i>	4	1	4	57	5	98	88	109	4	105
<i>GOPS Hyżne</i>	10	6	4	4	5	0	22	40	42	34
<i>MGOPS Błażowa</i>	5	7	14	12	15	44	43	47	51	58
<i>MGOPS Głogów Młp.</i>	4	4	5	4	5	140	145	117	107	206
<i>MGOPS Sokół Młp.</i>	4	4	4	4	4	170	63	101	132	113
<i>MGOPS Tyczyn</i>	24	21	26	19	22	40	19	0	18	45

<i>MOPS Boguchwała</i>	4	11	11	20	17	148	90	60	38	125
<i>MOPS Dynów</i>	4	4	4	4	4	13	15	13	7	12
RAZEM	92	92	105	160	108	1038	757	925	905	1228

Dane przedstawione w Tabeli 3 wskazują że w roku 2023 znacznie spadła liczba spotkań Zespołów Interdyscyplinarnych (108) w porównaniu do roku 2022 (160) - wynika to ze zmian ustawowych. Z danych statystycznych zamieszczonych powyżej wynika również, że w 2023 roku odnotowano największą liczbę spotkań grup diagnostyczno - pomocowych w analizowanym okresie (1228). Analiza danych statystycznych pokazuje, że najwięcej spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego w 2023 roku odbyło się w gminie Tyczyn (22). Jeżeli zaś chodzi o liczbę spotkań grup diagnostyczno-pomocowych to najwięcej spotkań w ubiegłym roku odnotowano w gminie Świlcza (254).

Jak wykazują badania empiryczne, przemoc domowa stanowi jeden z istotnych problemów społecznych w wymiarze ogólnopolskim, jak również regionalnym. Zjawisko to wpływa negatywnie na jakość życia wszystkich osób, poddanych jego oddziaływaniu, stąd też konieczne jest podejmowanie wielowymiarowych i kompleksowych działań na rzecz niwelowania skali jego występowania oraz zmniejszania negatywnego oddziaływania na życie jednostek i grup społecznych dotkniętych tym problemem. Zajmowanie się zjawiskiem przemocy domowej wymaga wieloaspektowego spojrzenia na tę problematykę, zarówno wnikliwego rozumienia złożoności zjawisk występujących w życiu rodzinnym, jak i szczególnej troski i rozważności w trakcie interwencji: jest to interwencja specyficzna, bowiem dotyczy ingerencji w sferę prywatności i sferę działalności rodziny. Do zjawiska przemocy domowej należy podchodzić holistycznie i ujmować go w perspektywie wieloaspektowej: prawnej, moralnej, społecznej i psychologicznej.

II. Podstawy prawne w zakresie opracowania i realizacji programu korekcyjno – edukacyjnego

Program korekcyjno – edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową opracowany i realizowany jest w oparciu o:

- I. Ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 poz. 424).
- II. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023r. w sprawie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową (Dz. U. z 2023 poz. 1163).
3. Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030 (uchwała nr 205 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023).
4. Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024 – 2030.
Uchwała Nr LXXI/1226/24 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 26 lutego 2024 r. w sprawie uchwalenia „Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024 - 2030”
5. Ramowy program oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie
Uchwała Nr XLV/926/14 Sejmiku Województwa Podkarpackiego z dnia 22 kwietnia 2014r. w sprawie uchwalenia "Ramowego programu oddziaływań korekcyjno- edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie"
6. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2024 r. poz.107) ;
7. Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla osób doznających przemocy domowej oraz wymagań kwalifikacyjnych wobec osób zatrudnionych w tych ośrodkach (Dz. U. 2023 r. poz.1158);
8. Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2026 przyjętego uchwałą nr XXX/253/21 Rady Powiatu Rzeszowskiego z dnia 19 maja 2021 r.,

III. Założenia powiatowego programu oddziaływań korekcyjno- edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową

Założenia do tworzenia niniejszego programu opierają się na aktualnym stanie wiedzy na temat przemocy domowej i prowadzą do stwierdzenia, że:

- przemoc domowa jest wyuczonym zachowaniem, które przynosi zyski i straty dla osoby stosującej przemoc,
- przemoc domowa jest tolerowana i wzmocniana przez postawy i poglądy wielu ludzi, często zakorzeniona jest we wzorach postępowania przekazywanych z pokolenia na pokolenie,
- przemoc domowa jest szkodliwym i raniącym nadużywaniem siły i władzy oraz dążeniem do kontrolowania współmałżonki/współmałżonka, partnerki/partnera, dziecka lub sytuacji rodzinnej,
- można nauczyć się niestosowania przemocy, nigdy nie należy godzić się na przemoc i rezygnować z jej powstrzymania,
- stosowanie przemocy w żadnym przypadku nie może być usprawiedliwiane stwierdzeniem, że było skutkiem prowokacji ze strony ofiary,
- korzenie przemocy domowej tkwią w stereotypach kulturowych i obyczajowych dotyczących płci, rasy, orientacji seksualnej, które usprawiedliwiają dyskryminację jednostek i grup społecznych,
- stosowanie przemocy domowej jest wyborem, za który osoba stosująca przemoc domową ponosi odpowiedzialność moralną i prawną.

Program korekcyjno-edukacyjny dla sprawców przemocy domowej jest programem psychoedukacyjnym, którego celem jest zmiana zachowań typu przemocowego na rzecz postawy partnerstwa i poszanowania wobec domowników.

Program ma charakter korekcyjno-edukacyjny. W części edukacyjnej program skoncentrowany jest na przekazaniu szeroko pojętej wiedzy na temat zjawiska przemocy, część korekcyjna ukierunkowana jest na zdobycie umiejętności niestosowania przemocy, trening umiejętności społecznych i asertywności oraz naukę konstruktywnego rozwiązywania sporów i korzystania ze wsparcia społecznego.

Mając na uwadze powyższe założenia niniejszy program opiera się na współczesnych rozwiązaniach uwzględniających podejście integracyjne, łączące wybrane elementy tradycyjnych modeli pracy z osobami stosującymi przemoc domową, do których należą:

- edukacja na temat kulturowo-obyczajowych zjawisk wspierających i przeciwstawiających się przemocy,
- promocja wartości i idei wspierających godność osoby, dobro rodziny, równość płci oraz prawa kobiet i dzieci a także odpowiedzialność za osobiste decyzje i gotowość ochrony słabszych,
- stosowanie procedur behawioralno-poznawczych w celu korygowania postaw i zachowań związanych z przemocą,
- uczenie umiejętności konstruktywnej komunikacji interpersonalnej oraz samokontroli.

IV. Cele programu

Naczelnym/Głównym celem programu **jest powstrzymanie osoby stosującej przemoc domową przed dalszym jej stosowaniem oraz rozwijanie umiejętności samokontroli i rozwiązywania problemów bez stosowania przemocy.**

Ponadto pożądana jest redukcja zachowań agresywnych u jego uczestników, kształtowanie postawy partnerstwa i szacunku, oraz odpowiedzialności za popełnione czyny przemocowe.

Cele programu określono w rozporządzeniu Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023r. w „sprawie programów korekcyjno- edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową (Dz. U. z 2023r., poz. 1163), wydanym na podstawie art. 5a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

W § 2 rozporządzenia wskazano, że program korekcyjno – edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową obejmuje:

- 1) zmianę przekonań odbiorców programów korekcyjno-edukacyjnych dotyczących stosowania przemocy domowej,
- 2) powstrzymanie osoby stosującej przemoc domową przed dalszym stosowaniem przemocy,

- 3) rozwijanie umiejętności samokontroli i współzycia, w tym bardziej efektywne radzenie sobie z emocjami, w tym złością lub poczuciem krzywdy w sytuacjach trudnych,
- 4) zmniejszenie przez uczestników programu skali zachowań opartych na sile i przemocy,
- 5) wzrost świadomości na temat zjawiska przemocy domowej i konsekwencji jej stosowania,
- 6) poszerzenie katalogu zachowań osób stosujących przemoc domową o zachowania alternatywne do krzywdzących w celu budowania relacji interpersonalnych opartych na poszanowaniu domowników i postawie partnerskiej,
- 7) kształtowanie umiejętności w zakresie wychowania dzieci bez użycia przemocy domowej,
- 8) uznanie przez osobę stosującą przemoc domową swojej odpowiedzialności za stosowanie przemocy,
- 9) uzyskanie informacji o możliwościach podejmowania działań terapeutycznych.

V. Zakładane rezultaty

Osoby stosujące przemoc domową zdobędą wiedzę, która pomoże im zrozumieć dynamikę przemocy w kontekście procesów uczenia się społeczno-kulturowego oraz poznają mechanizmy zachowań agresywnych. Nauczą się rozróżniać zachowania agresywne i asertywne oraz określać w jaki sposób ich zachowanie krzywdząco wpływa na członków rodziny i na ich wzajemne relacje oraz przygotowują się do pełnej odpowiedzialności moralnej i psychologicznej za swoje czyny. Poznają stereotypy i rozpoznają rzeczywiste powody skłaniania się w stronę rozwiązań siłowych w sytuacji konfliktu rodzinnego. Poznają sposoby konstruktywnego rozwiązywania konfliktów oraz poznają wpływ jaki wywiera przemoc lub zaniedbywanie na psychikę i zachowanie dzieci. Przygotują się do rozpoczęcia pozytywnych zmian w relacjach osobistych z najbliższymi.

Osoby stosujące przemoc domową zbadają osobisty system przekonań, postaw i nastawień emocjonalnych, które inicjują i wzmacniają stosowanie przez nich przemocy. Poznają wartości i postawy stanowiące alternatywę wobec postaw wspierających przemoc. Nauczą się rozpoznawać i konstruktywnie wyrażać uczucia, a także reagować w sposób adekwatny do uczuć innych osób bez sięgania po „rozwiązania siłowe”. Wzmocnią własne poczucie odpowiedzialności za bezpieczeństwo w związkach i w rodzinie, nauczą się akceptować

osobistą odpowiedzialność za własne czyny, rozwiną zdolność do szacunku i wsparcia, a także akceptowania odmienności postaw i przekonań innych ludzi.

VI. Realizacja programu

Realizatorem programu oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Rzeszowie. PCPR może zlecić przeprowadzenie programu korekcyjno-edukacyjnego podmiotowi zewnętrznemu, który posiada odpowiednie uprawnienia oraz kwalifikacje.

Koordynatorem programu jest Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie i osoby przez niego wyznaczone

1. Adresaci programu:

Program korekcyjno – edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową skierowany jest do dorosłych mężczyzn i kobiet, stosujących wszelkie formy przemocy (fizycznej, psychicznej, seksualnej) wobec współmałżonki (współmałżonka), partnerki (partnera), rodzeństwa, rodziców, osób starszych, dzieci własnych lub przysposobionych, albo wobec innych osób zamieszkujących we wspólnym gospodarstwie domowym. Mogą to być osoby, które przeszły lub przechodzą właśnie przez tryby wymiaru sprawiedliwości, skierowanych przez zespół interdyscyplinarny do uczestnictwa w Programie lub osób zgłaszających się samodzielnie, dobrowolnie do udziału w Programie.

2. Nabór i selekcja uczestników oraz zasady uczestnictwa w programie:

Nabór uczestników będzie odbywał się na podstawie skierowania przez zespół interdyscyplinarny lub inne instytucje (sąd, policja, ops, itp.) do uczestnictwa w programie korekcyjno- edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową. Zgodnie z art.6 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej osoba stosująca przemoc domową, po skierowaniu przez zespół interdyscyplinarny do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową ma obowiązek:

- 1) zgłosić się do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową dla osób stosujących przemoc domową,
- 2) dostarczyć grupie diagnostyczno-pomocowej zaświadczenie o zgłoszeniu się do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową w terminach określonych w przepisach ustawy,
- 3) ukończyć programy korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc domową w terminach określonych przez podmiot realizujący te programy,
- 4) dostarczyć grupie diagnostyczno-pomocowej zaświadczenie o ukończeniu programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową.

Istnieje możliwość dobrowolnego zgłoszenia do uczestnictwa w programie na podstawie pisemnej zgody uczestnika i jego zobowiązania do uczestnictwa w programie.

Osoby przed wejściem do programu składają oświadczenie oraz wypełniają ankietę kwalifikacyjną. Rekrutacja do grupy odbędzie się w oparciu o przeprowadzoną konsultację indywidualną z prowadzącym/prowadzącymi program, podczas której dokonana zostanie diagnoza wstępna i ocena sytuacji kandydata oraz badanie jego oczekiwań i motywacji do uczestnictwa w programie.

Osoby przed rozpoczęciem podpisują kontrakt, który jest warunkiem koniecznym uczestnictwa w Programie. Określa on reguły uczestnictwa w Programie i zawiera:

- formalne wymogi dotyczące systematycznej obecności w zajęciach wraz z określeniem sankcji za uchylanie się od udziału w programie,
- zobowiązanie do powstrzymania się od przemocowych zachowań i postaw w kontaktach z członkami rodziny i z innymi ludźmi,
- zobowiązanie do powstrzymania się od spożywania alkoholu i zażywania substancji psychotropowych,
- obowiązek bezpiecznego i zgodnego z zasadami współżycia społecznego zachowania w trakcie uczestnictwa w zajęciach,
- uznanie osobistej odpowiedzialności za fakt stosowania przemocy domowej,

- fakt uczestnictwa w programie osób dobrowolnie zgłaszających się, jest objęty tajemnicą, z wyłączeniem możliwości informowania instytucji organizacji, które skierowały do programu oraz upoważnionych członków rodziny,

- informację o monitorowaniu sytuacji rodzinnej i zachowań uczestnika programu,

- zobowiązanie do utrzymywania kontaktu z podmiotem realizującym Program, wraz z określeniem sposobu i częstotliwości tego kontaktu, przez 3 lata po zakończeniu uczestnictwa w Programie, w celu monitorowania sytuacji rodzinnej i zachowań uczestnika w trakcie i po zakończeniu Programu.

Warunkiem przyjęcia osoby do grupy korekcyjno-edukacyjnej jest uznanie przez osobę stosującą przemoc faktu jej stosowania we własnej rodzinie.

Za uczestnika Programu prowadzonego w formie grupowej uznaje się osobę, która pozytywnie przejdzie działania kwalifikacyjne, podpisze kontrakt oraz rozpocznie spotkania grupowe (co najmniej 1 spotkanie grupowe).

Warunkiem ukończenia (otrzymania zaświadczenia o ukończeniu programu) jest udział w co najmniej 75% spotkań grupowych (45 godzin). Zajęcia będą odbywać się w godzinach popołudniowych raz lub 2 razy w tygodniu zgodnie ze szczegółowym harmonogramem. Każdorazowo program korekcyjno – edukacyjny obejmuje łącznie 60 godzin (dydaktycznych) zajęć grupowych oraz 2 godziny indywidualnych.

3. Czas trwania i miejsce realizacji programu:

Spotkania dla uczestników będą odbywać się w małych grupach, liczących optymalnie do 15 osób. Program składa się z sesji indywidualnej (tzw. kwalifikacyjnej, diagnostycznej) i sesji grupowych.

Zajęcia będą realizowane w siedzibie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Rzeszowie w Sali konferencyjnej przy ulicy L. Siemieńskiego 18A, poza miejscem udzielania pomocy osobom doznającym przemocy, poza godzinami pracy - udzielania pomocy interwencyjnej.

4. Stosowane metody w pracy z osobami stosującymi przemoc:

Oddziaływania korekcyjno-edukacyjne będą realizowane z zastosowaniem praktycznych ćwiczeń dostarczających korekcyjnych doświadczeń osobistych mających wpływ na zmianę postaw i zachowań uczestników programu. Zajęcia prowadzone będą metodami aktywnymi (dyskusja, burza mózgów, praca w parach, odgrywanie scenek itp.), dzięki którym uczestnicy mają możliwość aktywnego uczestnictwa w zajęciach, swobodnego wypowiedzenia swojego zdania i są zaangażowani w przebieg spotkania. Oddziaływania korekcyjno-edukacyjne będą realizowane w formie zajęć grupowych oraz indywidualnych.

5. Harmonogram realizacji programu:

Realizacja programu w danym roku zależna będzie od potrzeb, tj. zebrania grupy i przebiegać będzie wg poniższego harmonogramu działań.

- a) Nabór kandydatów do grupy – nawiązanie współpracy z instytucjami świadczącymi pomoc i nadzór nad osobami stosującymi przemoc:
- b) rozpowszechnianie informacji o naborze do grupy i o istocie programu poprzez korespondencję, rozmowy telefoniczne lub spotkania indywidualne.
- c) Rozmowy indywidualne, ankiety kwalifikacyjne i zawarcie indywidualnych kontraktów z kandydatami do udziału w programie,
- d) ostateczna kwalifikacja kandydatów do udziału w programie,
- e) zbudowanie grupy korekcyjno – edukacyjnej dla osób stosujących przemoc – zawarcie kontraktu grupowego, przedstawienie głównych celów i zagadnień programu,
- f) realizacja zajęć programu (4-godzinne spotkania grupowe),
- g) realizacja zajęć z programu – spotkania indywidualne (według potrzeb uczestnika),
- h) zakończenie programu – zamknięcie zajęć w grupie i sporządzenie niezbędnej dokumentacji.

6. Szczegółowy harmonogram zajęć:

<i>Lp.</i>	<i>Temat zajęć / liczba godzin</i>	<i>Przebieg zajęć</i>
1.	Zajęcia integracyjne <i>4 godziny</i>	Zapoznanie z uczestnikami, przedstawienie tematyki zajęć. Ustalenie zasad obowiązujących podczas zajęć, zawarcie kontraktu. Oczekiwania uczestników w związku z udziałem w zajęciach korekcyjno-edukacyjnych.
2.	Komunikacja interpersonalna. <i>4 godziny</i>	Zasady poprawnej komunikacji, co pomaga, a co przeszkadza w nawiązywaniu i otrzymywaniu relacji. Bariery komunikacyjne. Mini wykład, praca w małych grupach. Burza mózgów.
3.	Style komunikowania się <i>4 godziny</i>	Omówienie stylu asertywnego, agresywnego i uległego, ćwiczenia. Omówienie pracy, podsumowanie.
4.	Asertywne odmawianie <i>4 godziny</i>	Asertywność – charakterystyka asertywnego stylu porozumiewania się, trening zachowań asertywnych – ćwiczenia. Asertywne odmawianie – ćwiczenia.
5.	Zjawisko przemocy <i>4 godziny</i>	Definicje przemocy, rodzaje przemocy i charakterystyka zachowań przemocowych – mini wykład, praca w małych grupach, wspólne zebranie i usystematyzowanie wypracowanego materiału, podsumowanie, swobodne wypowiedzi uczestników zajęć.
6.	Istota przemocy <i>4 godziny</i>	Władza i kontrola jako istota zachowań przemocowych, omówienie, dyskusja. Charakterystyka sprawcy – przyczyny stosowana przemocy, psychologiczna charakterystyka ofiary przemocy, wpływ przemocy na emocjonalne funkcjonowanie rodziny, swobodne wypowiedzi uczestników zajęć.
7.	Koło partnerstwa i koło przemocy – omówienie, cykl przemocy <i>4 godziny</i>	Omówienie poszczególnych faz cyklu przemocy, charakterystycznych zachowań sprawcy i ofiary przemocy – uczestników cyklu. Kiedy i jak można przerwać cykl przemocy. Mini wykład, swobodne wypowiedzi uczestników zajęć.

8.	Przemoc w świetle prawa <i>4 godziny</i>	Odpowiedzialność karna za stosowanie przemocy. Kodeks karny, Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy, procedura Niebieskie Karty. Wspólne zebranie i usystematyzowanie wypracowanego materiału, podsumowanie.
9.	Fakty i mity na temat przemocy. <i>4 godziny</i>	Uwarunkowania kulturowe mitów i stereotypów- ich wpływ na rodzinę. Dyskusja, omówienie najczęściej funkcjonujących mitów i stereotypów.
10.	Przemoc a alkohol <i>4 godziny</i>	Wpływ picia alkoholu na stosowanie zachowań przemocowych i agresywnych. Wzory picia alkoholu – używanie i nadużywanie alkoholu, picie o niskim ryzyku szkód, picie ryzykowne i szkodliwe. Mój styl picia. Zespół uzależnienia od alkoholu – objawy choroby alkoholowej. Autodiagnoza. System leczenia odwykowego w Polsce, terapia jako podstawowa forma leczenia choroby alkoholowej. Wpływ alkoholu na organizm człowieka. Swobodne wypowiedzi na temat własnych doświadczeń z alkoholem.
11.	Przemoc a agresja <i>4 godziny</i>	Wyjaśnienie agresji, rodzaje agresji, teorie agresji, autoagresja, jej przyczyny i rodzaje. Zastępowanie zachowań agresywnych społecznie akceptowanymi. Zapobieganie występowaniu zachowań przemocowych poprzez ustalenie Indywidualnych Planów Bezpieczeństwa. Wspólne opracowanie listy indywidualnych „wyzwalaczy” agresji.
12.	Rodzina jako podstawowe środowisko wychowawcze <i>4 godziny</i>	Podstawowe funkcje rodziny, postawy rodzicielskie i style wychowania w rodzinie oraz ich wpływy na rozwój społeczno-emocjonalny dziecka. Wychowanie dzieci bez przemocy.
13.	Przemoc i wychowanie dzieci <i>4 godziny</i>	Wpływ przemocy domowej na psychikę i zachowanie dzieci, uświadomienie, że agresywne metody wychowawcze krzywdzą dzieci i uczą je stosowania przemocy, modelowanie pozytywnych form i umiejętności rodzicielskich, formy dyscypliny bez przemocy jako alternatywa dla agresywnego karania.
14.	promocja pozytywnych standardów i wartości	Promocja pozytywnych standardów i wartości – wzmacnianie poczucia odpowiedzialności za bezpieczeństwo w związkach partnerskich i w rodzinie, szczerść i otwartość, akceptowanie osobistej

	4 godziny	odpowiedzialności za czyny, rozwijanie zdolności do szacunku i wsparcia oraz akceptacji uczuć, opinii, postępowania i przyjaciół partnera/partnerki, sprawiedliwość i równość w podziale praw i obowiązków w rodzinie, partnerstwo ekonomiczne i gotowość do materialnego wspierania dzieci niezależnie od formalnego statusu związku,
15.	Stres. Zakończenie zajęć 4 godziny	Przyczyny powstawania stresu, rodzaje stresu, metody radzenia sobie ze stresem. Relaksacja. Ćwiczenia w zdobywaniu praktycznych umiejętności radzenia sobie z wewnętrznym napięciem, przeciwdziałanie powstawaniu stresu i sposoby odreagowywania napięcia. Gdzie szukać pomocy ? Zakończenie i podsumowanie zajęć. Ewaluacja rozdanie materiałów edukacyjnych. Przekazanie informacji nt. instytucji w których można szukać specjalistycznej pomocy w trudnych sytuacjach

7. Zasady dokumentowania wszystkich działań

Prowadzący program zobowiązuje się do prowadzenia następującej dokumentacji:

- Oświadczenia/ Klauzula RODO zgłoszenia do programu
- Ankieta kwalifikacyjna
- Kontrakt z uczestnikiem
- Lista obecności
- Przebieg zajęć indywidualnych/ grupowych
- Notatki z każdego spotkania sporządzone przez prowadzących program zawierające temat oraz przebieg zrealizowanych zajęć
- Ankiety
- Sprawozdania
- Inne dokumenty związane z realizacją programu.

Dokumentacja programu jest przechowywana w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Rzeszowie, posiada odpowiednie oznaczenia wynikające z jednolitego rzeczowego wykazu akt.

8. Monitoring i ewaluacja skutków Programu

Realizacja programu korekcyjno-edukacyjnego związana jest także z monitoringiem oraz ewaluacją podejmowanych i realizowanych działań. Celem monitoringu jest określenie efektywności i przydatności prowadzonych działań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w trakcie trwania programu skierowanych do osób ją stosujących. Celem ewaluacji jest ocena programu pod kątem zrealizowanych celów, działań i efektywności. Sposób i formy ewaluacji programu będą prowadzone przez PCPR oraz prowadzących i będą dostosowane do zmieniających się potrzeb wynikających z realizacji działań w programie.

Monitoring co do zmian postaw przemocowych prowadzony będzie przez osoby realizujące oddziaływania korekcyjno-edukacyjne w trakcie realizacji programu. Ocena i jakość realizowanych zajęć przeprowadzi również PCPR.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Rzeszowie prowadzi monitoring uczestnika przez okres 36 miesięcy od dnia zakończenia danej edycji programu. W tym celu PCPR w Rzeszowie pozostanie w kontakcie z uczestnikami oraz osobami i instytucjami, sprawującymi opiekę nad w/w (np. kuratorzy, pracownicy socjalni, rodzina) - wypełniając kartę monitoringu oraz ankietę monitorującą.

Raport z monitoringu zostaje sporządzony po 3 miesiącach od ukończenia programu, po 12, po 24 oraz po 36 .

9. Sprawozdawczość

Po zakończeniu programu Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Rzeszowie zobowiązuje się w terminie 14 dni od ukończenia programu do przesłania do Wydziału Polityki Społecznej PUW w Rzeszowie pisemnej informacji o jego zakończeniu. Realizator jest również zobowiązany do przekazywania sprawozdawczości merytorycznej i finansowej z realizacji programu w ramach sprawozdań sporządzanych w Centralnej Aplikacji Statystycznej (CAS), a także innej sprawozdawczości prowadzonej w ramach działań Wydziału Polityki Społecznej PUW w Rzeszowie.

10. Regulacje dotyczące osób prowadzących programy korekcyjno – edukacyjne:

Opracowane na podstawie Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023r. w sprawie programów korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową określa standard prowadzenia programu oraz wymagania kwalifikacyjne wobec osób prowadzących programy korekcyjno – edukacyjne dla osób stosujących przemoc domową. Programy korekcyjno – edukacyjne dla osób stosujących przemoc domową prowadzone są przez osoby:

- posiadające tytuł zawodowy magistra na kierunku:
  - a) psychologia, praca socjalna, pedagogika, pedagogika specjalna, nauki o rodzinie, politologia, politologia i nauki społeczne w zakresie pedagogiki opiekuńczo-wychowawczej, resocjalizacji lub pracy socjalnej lub
  - b) innym, uzupełnionym studiami podyplomowymi w zakresie psychologii, pedagogiki lub resocjalizacji, lub
- będące terapeutami lub psychoterapeutami;
- posiadające udokumentowany co najmniej 3-letni staż pracy w instytucjach lub innych podmiotach realizujących zadania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej,
- posiadające zaświadczenie o ukończeniu szkoleń w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w wymiarze co najmniej 100 godzin, w tym w wymiarze 50 godzin w zakresie pracy z osobami stosującymi przemoc domową.

VII. Źródła finansowania programu.

Opracowanie i realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie należy do zadań w zakresie administracji rządowej realizowanej przez powiat. Środki na realizację i obsługę tego zadania zapewnia więc budżet państwa.

VIII. Zakończenie

Podejmowane działania w stosunku do rodzin uwikłanych w problem przemocy domowej, aby były efektywne i wymierne, wymagają kompleksowego i interdyscyplinarnego podejścia do rodziny oraz jej członków. Standardy pomocy i wsparcia dla ofiar przemocy zakładają, aby traktować rodzinę jako system. Dlatego ważne jest, aby działania i pomoc była realizowana wielotorowo, z jednej strony do ofiar przemocy i jej świadków z drugiej strony do osób stosujących przemoc celem jej zatrzymania.

Program korekcyjno-edukacyjny to jeden ze sposobów oddziaływania na osobę stosującą przemoc. Ma on na celu zmianę zachowań i postaw co w rezultacie powinno zakończyć jej stosowanie oraz zwiększyć zdolność sprawcy do samokontroli zachowań agresywnych i konstruktywnego współżycia w rodzinie. W powiecie rzeszowskim oddziaływania prowadzone są od 2015 roku. Co roku zauważa się tendencję wzrostową w przypadku osób, które deklarują chęć udziału w programie. Jest on ważnym elementem powiatowego systemu przeciwdziałania przemocy domowej realizowanego na terenie powiatu rzeszowskiego.

Spis tabel:

1. *Tabela nr 1. Liczba rodzin, którym udzielono pomocy ze względu na przemoc domową w powiecie rzeszowskim przez OPS w latach 2019 – 2023.*
2. *Tabela nr 2. Liczba procedur „Niebieska Karta” wszczętych przez OPS z terenu powiatu rzeszowskiego, z uwzględnieniem miejsca zamieszkania osoby pokrzywdzonej w latach 2019–2023.*
3. *Tabela nr 3. Liczba spotkań Zespołów Interdyscyplinarnych oraz liczba spotkań Grup Roboczych z terenu gmin powiatu rzeszowskiego w latach 2019– 2023.*

Załączniki:

1. *Oświadczenie/ Klauzula RODO*
2. *Ankieta kwalifikacyjna*
3. *Indywidualna karta uczestnika*
4. *Kontrakt*
5. *Listy obecności*
6. *Ankieta monitorująca*
7. *Przebieg zajęć grupowych*
8. *Rozmowy indywidualne*
9. *Ankieta ewaluacyjna*
10. *Potwierdzenie odbioru materiałów*
11. *Karta monitoringu*
12. *Ankieta monitorująca dla uczestników PKE*
13. *Ankieta monitorująca dla członków rodziny*

OŚWIADCZENIE

Deklaruję chęć udziału w Programie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych/ programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową.

Ja niżej podpisana/y oświadczam, że wyrażam zgodę na przetwarzanie moich danych osobowych zgodnie rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z 27.04.2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz.Urz. UE L 119, s. 1) oraz ustawą z dnia 10 maja 2018 roku o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2018 r., poz. 1000) w celu udziału w Programie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych/ psychologiczno terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową.

IMIĘ I NAZWISKO KANDYDATA: .....

ADRES ZAMIESZKANIA: .....

DATA URODZENIA : .....

TELEFON KONTAKTOWY: .....

.....
data i podpis kandydata

Klauzula informacyjna o przetwarzaniu danych osobowych w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie

Zgodnie z art. 13 ust. 1 i ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (RODO), informujemy, że:

1) administratorem Pani/a danych osobowych w zakresie:

- pomocy społecznej
- przeciwdziałania przemocy

jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie z siedzibą w Rzeszowie, ul. L. Siemieńskiego 18A, kod pocztowy 35-234, adres e-mail: pcpr@powiat.rzeszow.pl, tel. 17 859 48 23;

2) kontakt do inspektora ochrony danych w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie: iodpcpr@powiat.rzeszow.pl

3) Pani/Pana dane osobowe przetwarzane będą w celach:

- a) wykonania umowy, której stroną jest osoba, której dane dotyczą, lub do podjęcia działań na żądanie osoby, której dane dotyczą, przed zawarciem umowy (art. 6 ust 1 pkt b)
- b) wypełnienia obowiązku prawnego ciążącego na administratorze (art. 6 ust 1 pkt c)

4) Pani/Pana dane osobowe będą przechowywane przez okres zgodny z przepisami ustawy z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach oraz rozporządzeniem z dnia 18 stycznia 2011 r. prezesa rady ministrów w sprawie instrukcji kancelaryjnej, jednolitych wykazów akt oraz instrukcji w sprawie organizacji i zakresu działania archiwów państwowych. Jednolity Rzeczowy Wykaz Akt (JRWA) w którym wskazane są okresy przechowywania poszczególnych rodzajów danych osobowych jest dostępny w postaci pliku pdf. na stronie Biuletynu Informacji Publicznej pod adresem bip.powiat.rzeszow.pl w zakładce Ochrona Danych Osobowych;

5) posiada Pani/Pan prawo dostępu do treści swoich danych oraz prawo ich sprostowania, usunięcia, ograniczenia przetwarzania, prawo do przenoszenia danych, prawo wniesienia sprzeciwu, prawo do cofnięcia* zgody w dowolnym momencie bez wpływu na zgodność z prawem przetwarzania (*jeżeli przetwarzanie odbywa się na podstawie zgody), którego dokonano na podstawie zgody przed jej cofnięciem;

6) ma Pani/Pan prawo wniesienia skargi do organu nadzorczego gdy uzna Pani/Pan, iż przetwarzanie danych osobowych Pani/Pana dotyczących narusza przepisy ogólnego rozporządzenia o ochronie danych osobowych z dnia 27 kwietnia 2016 r.;

7) podanie przez Panią/Pana danych osobowych jest *wymogiem ustawowym/warunkiem zawarcia umowy*. Jest Pan/Pani zobowiązana do ich podania a konsekwencją niepodania danych osobowych będzie uniemożliwienie Administratorowi Danych Osobowych realizacji celów wymienionych w pkt 3 lit. a) i b);

8) Pani/Pana dane osobowe nie będą przetwarzane w sposób zautomatyzowany i nie będą profilowane.

Ankieta Kwalifikacyjna

1. W jakim stopniu czujesz się odpowiedzialny(a) za to, że Twoja rodzina jest rodziną doświadczającą przemocy (z tego powodu: masz kłopoty w rodzinie, prowadzona jest Niebieska Karta lub inne działania instytucji w sprawie Twojej rodziny, odbywałeś, odbywasz lub masz zawieszony wyrok kary – wyrokiem sadu itp.)

Zaznacz na skali od 0% do 100% , gdzie 0 oznacza najmniej a 100 -całkowicie

0%   25%   50%   75%   100%

**2. Które z poniższych zachowań uważasz za przejawy przemocy fizycznej:
(zaznacz wybrane)**

- klaps wobec dziecka
- popychanie, szarpanie
- przytrzymywanie siłą współmałżonka/partnera, kiedy chce wyjść z domu
- uderzanie pięścią
- popchnięcie kogoś niechcący
- inne(jakie) .....

**3. Które z poniższych zachowań uważasz za przejawy przemocy psychicznej
(zaznacz wybrane)**

- ubliżanie, poniżanie, wyzywanie
- groźby, zastraszanie
- zakazywanie kontaktu z bliskimi
- szantaż
- groźenie popełnieniem samobójstwa
- wychodzenie na spacer, żeby ochłonać
- inne(jakie) .....

**4. Które z poniższych zachowań uważasz za przejawy przemocy seksualnej:
(zaznacz wybrane)**

- zmuszanie do współżycia współmałżonka /partnera
- żądanie stosowania technik/praktyk seksualnych, których współmałżonek/partner nie akceptuje,
- opowiadanie kawałów o tematyce seksualnej - współmałżonek /partner „gra w nich rolę”
- poniżanie, wyśmiewanie w sferze seksualnej
- zmuszanie do oglądania filmów pornograficznych
- inne(jakie) .....

**5. Które z poniższych zachowań uważasz za przejawy przemocy ekonomicznej
(zaznacz wybrane)**

- udzielanie pieniędzy niewystarczających na podstawowe potrzeby rodziny
- niepłacenie alimentów
- nie dokładanie się do kosztów utrzymania rodziny
- odbieranie pieniędzy żonie/partnerce/komuś z rodziny
- zachęcanie żony/ partnerki do podjęcia pracy zarobkowej
- inne(jakie) .....

**6. Kto / co jest odpowiedzialny (e) za przemoc w Twoim związku?
(zaznacz wybrane)**

- alkohol, narkotyki
- żona, dzieci
- teść, teściowa
- moje nieumiejętne radzenie sobie ze złością
- inne(jakie) .....

7. Które twierdzenie uważasz za prawdziwe (zaznacz wybrane)

- przemoc, która dzieje się w domu jest sprawą wyłącznie domowników
- gdy kobieta zasługuje na to – można ją uderzyć, szarpać, itp.
- na prowokacje można odpowiadać przemocą
- ktoś inny jest winny temu, że wybuchnąłem (wybucham) złością
- kobiety zawsze mówią NIE kiedy myślą TAK
- jedynym powodem przemocy domowej jest alkohol
- użycie pasa, uderzenie ręką dziecka oznacza, że go Kocham, wychowuje
- na agresje innych muszę odpowiedzieć agresją bo okaże się, że jestem słaby

**8. Jakie są według Ciebie skuteczne i zdrowe sposoby radzenia sobie ze złością?
(zaznacz wybrane)**

- uderzanie pięścią w ścianę
- rąbanie drzewa
- bieganie
- spacer
- rozmowa z przyjacielem
- wyjście do baru na piwo
- środki uspokajające
- krzyczenie na kogoś
- inne(jakie) .....

9. Czy postrzegasz siebie jako osobę stosującą przemoc? TAK /NIE

Jeśli TAK – to w jakim stopniu? (podkreśl)

- w bardzo niewielkim stopniu
- w średnim stopniu
- w dużym stopniu
- w bardzo dużym stopniu

INDYWIDUALNA KARTA UCZESTNIKA
- diagnoza wstępna uczestnika

Miejsce realizacji.....Rok/m-ce realiz.....

Imię i Nazwisko.....	
<i>Data urodzenia:</i>	
<i>Adres (miejsce) zamieszkania:</i>	
<i>Tel. Kontaktowy:</i>	
<i>Instytucja zgłaszająca:</i>	
<i>Stan rodzinny:</i>	
<i>Wobec kogo stosuje przemoc:</i>	
<i>Krótki opis zachowań/ formy i okoliczności stosowanych zachowań,;</i>	
<i>Sytuacja prawna uczestnika a) dot. rodziny; b) zw. ze stos. przemocy,</i>	
<i>Sytuacja zawodowa (zawód, miejsce, stanowisko pracy)</i>	
<i>Inne: korzysta(l) z innych form pomocy(jakich); ew. dane dot. Stanu zdrowia itp.</i>	
<i>Stosunek do PKE: motywacja, osobiste cechy istotne dla udziału w PKE;</i>	

K O N T R A K T

Ja ....., jestem świadomy tego, że potrzebuję pomocy ze względu na używanie przemocy w przeszłości i że chcę się uczyć zachowań nieprzemocowych umożliwiających mi prawidłowe funkcjonowanie w danym środowisku.. Równocześnie zgadzam się radzić sobie ze swoimi problemami poprzez pracę w Programie korekcyjno – edukacyjnym, tak długo jak jestem w programie zobowiązuję się przestrzegać następujących zasad:

Zakończenie używania przemocy:

- a. Nie będę używał przemocy fizycznej i seksualnej wobec innych lub wobec siebie.
- b. Nie będę używał przemocy słownej i emocjonalnej (używanie przezwisk, poniżanie, ironizowanie itp.).
- c. Nie będę niszczył przedmiotów. i ranił zwierząt w celu robienia przykrości lub kontrolowania innych.
- d. Powstrzymam się od używania alkoholu lub narkotyków, czy też innych środków odurzających w czasie uczestniczenia w programie, jak również od ranienia siebie w jakikolwiek inny sposób (samookaleczenia).
- e. Będę starał się znaleźć sposoby by powstrzymać się od kontrolowania innych osób.
- f. Nie będę się angażować w działania, gdzie moim celem lub strategią jest zranić, poniżyć, prześladować i kontrolować inne osoby.
- g. Jeśli popełnię pomyłkę lub złamię którekolwiek z postanowień zgłoszę to natychmiast pracownikowi Programu i będę otwarcie rozmawiał na ten temat. Zaakceptuję wszelkie konsekwencje mojego zachowania włączając w to usunięcie mnie z Programu.

Uczęszczanie na Program

Zgadzam się na regularne uczęszczanie na zajęcia co najmniej raz w tygodniu. Rozumiem, że mogę być usunięty z Programu za nieobecność i notoryczne spóźnienia. Program nie rozróżnia usprawiedliwionych i nieusprawiedliwionych nieobecności. Zobowiązuję się (w miarę możliwości) powiadamiać pracownika Programu jeśli nie będę mógł zgłosić się na zajęcia. Równocześnie przyjmuję do wiadomości, że warunkiem otrzymania zaświadczenia o ukończeniu Programu jest udział w co najmniej 75% spotkaniach grupowych (45 godzin) .

Upoważnienie do udzielania informacji

Oświadczam, że:

- a) Upoważniam pracowników Programu dla Partnerów używających przemocy do wyrażania opinii o mojej osobie dotyczącej uczestnictwa w Programie do osób lub instytucji oraz na udzielanie informacji na mój temat osobom lub instytucjom (Sąd, kurator sądowy, wychowawca zakładu karnego, Policja, Prokurator, pracownik socjalny, partner/ka).
- b) Przyjmuję do wiadomości, że mogę nie być informowany o wymianie opinii i informacji pomiędzy pracownikami Programu, a wyżej wymienionymi osobami lub instytucjami. Opinie i informacje na mój temat, w ramach powyższego upoważnienia, mogą być wymieniane przez okres 3 lat od daty podpisania niniejszego kontraktu, lub od dnia ukończenia Programu.
- c) Przyjmuję do wiadomości że wszelkie informacje przekazane przeze mnie pracownikom Programu dotyczące nieujawnionych dotychczas aktów przemocy, jakie stosowałem wobec członków rodziny lub innych osób nie zostaną wykorzystane przeciwko mnie, ani nie zostaną ujawnione przez pracowników Programu innym osobom lub instytucjom, za wyjątkiem czynów karalnych jednoznacznie wyczerpujących znamiona zbrodni w ujęciu aktualnie obowiązującego Kodeksu Karnego.
- d) Nie będę wysuwać pod adresem pracowników Programu oraz wyżej wymienionych osób lub instytucji żadnych roszczeń prawnych, zwalniając je z odpowiedzialności za działania związane z zastosowaniem powyższego upoważnienia.

Udział w Programie

Rozumiem, że celem mojego udziału w Programie jest nie używanie przemocy i że moje zachowanie w Programie jak i w życiu prywatnym będzie odzwierciedlało tę sytuację. Będę otwarty i szczery w grupie, będę uczestniczył regularnie w zajęciach. Jeśli wpłynie problem związany z używaniem alkoholu, narkotyków, innych środków odurzających, lub choroby psychicznej poddam się leczeniu i tylko wtedy będę mógł kontynuować udział w Programie. Będę realizował zalecenia pracowników Programu i poddam się ewaluacji, jeśli zaleci mi ją pracownik Programu.

Rozumiem, że jeśli nie będę stosował się do kontraktu mogę być usunięty z Programu.

Przeczytałem ten kontrakt i rozumiem, że podpisując go jestem odpowiedzialny za jego przestrzeganie.

Podpis klienta.....

Data i miejsce.....

.....
Podpis pracownika/ów
Programu Korekcyjno – Edukacyjnego

LISTA OBECNOŚCI NA ZAJĘCIACH GRUPOWYCH
W DNIU.....

LP.	IMIĘ I NAZWISKO UCZESTNIKA	PODPIS UCZESTNIKA
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		
6.		
7.		
8.		
9.		
10.		
11.		
12.		
13.		
14.		
15.		

Ankieta monitorująca
/ po udziale w 50% zajęć/

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Rzeszowie zwraca się z uprzejmą prośbą o wypełnienie poniższej ankiety dotyczącej Pani/a udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym:

1. Czy według Pani/a udział w programie spowodował jakiegokolwiek zmiany w Pani/a życiu ?

TAK NIE (proszę zakreślić właściwą odpowiedź)

Jeśli tak, to jakie?

a).....

b).....

c).....

2. Czy Pani/a rodzina, najbliżsi zauważyli zmiany w pani/a zachowaniu?

TAK NIE (proszę zakreślić właściwą odpowiedź)

Jeśli tak, to jakie?

a).....

b).....

c).....

3. Czy jakiegokolwiek inne osoby zauważyły zmiany w Pani/a zachowaniu?

TAK NIE (proszę zakreślić właściwą odpowiedź)

Jeśli tak, to czego te zmiany dotyczą?

a).....

b).....

c).....

4. Czy jest Pan/i zadowolony/a w uczestnictwie w programie?

TAK NIE (proszę zakreślić właściwą odpowiedź)

5. Z zajęć, w których Pan/i uczestniczył/a, co najbardziej utkwiło panu/i w pamięci?

a).....

b).....

c).....

6. Czy według Pani/a realizacja takich zajęć jest celowa i zasadna?

TAK   NIE   (proszę zakreślić właściwą odpowiedź)

jeśli tak, to dlaczego?

a).....

b).....

c).....

7. Inne uwagi na temat programu

.....
.....
.....
.....
.....

Rzeszów dn.....

.....
/imię i nazwisko uczestnika zajęć

PRZEBIEG ZAJĘĆ GRUPOWYCH

Lp.	DATA REALIZACJI /ILOŚĆ GODZIN	TEMATYKA REALIZOWANYCH ZAJĘĆ, PRZEBIEG, METODY PRACY	PODPIS OSOBY PROWADZĄCEJ ZAJĘCIA

ROZMOWY INDYWIDUALNE

przeprowadzone w ramach realizacji programu korekcyjno-edukacyjnego

Imię i nazwisko uczestnika programu	Data przeprowadzonej rozmowy	Informacje uzyskane w czasie rozmowy	Podpis uczestnika programu

.....
/podpis osoby przeprowadzającej rozmowę/

ANKIETA EWALUACYJNA

Wymień, Twoim zdaniem, pozytywne aspekty zajęć:

.....
.....
.....
.....
.....

Co według Ciebie można zmienić, udoskonalić w zajęciach:

.....
.....
.....
.....
.....

Jakie treści z programu zapamiętałeś najbardziej i dlaczego?

.....
.....
.....
.....
.....

Oceń treści zajęć, w których uczestniczyłeś, przyjmując punktację:

- 1) – zdecydowanie nie zgadzam się
- 2) - raczej nie zgadzam się
- 3) – trudno powiedzieć
- 4) – raczej zgadzam się
- 5) – zdecydowanie zgadzam się

1. Tematyka zajęć była interesująca

1   2   3   4   5

2. Sposób prowadzenia był interesujący i przystępny

1   2   3   4   5

3. Prezentowane treści były zrozumiałe

1   2   3   4   5

4. Pozyskane wiadomości okazały się przydatne w codziennym życiu i ułatwiły funkcjonowanie

1   2   3   4   5

5. Zapamiętałem dużo z przedstawionego materiału

1   2   3   4   5

Dziękujemy za wypełnienie ankiety!

Potwierdzenie
odbioru materiałów szkoleniowo-edukacyjnych

LP.	IMIĘ I NAZWISKO uczestnika zajęć	DATA	PODPIS uczestnika
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
8.			
9.			

Ankieta monitorująca

/ po zakończeniu programu korekcyjno- edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową /

1. Od zakończenia programu minął już jakiś czas. Co się zmieniło w Pana/i życiu w ciągu ostatnich miesięcy ?

.....

.....

.....

2. Czy w ostatnim czasie od ukończenia programu była w Pana/i rodzinie interwencja służb (policja/kurator pomoc społeczna) w związku z przemocą?

Nie dotyczy	0 żadnej	1-3	4-10	Powyżej 11	Odmowa odpowiedzi
-------------	----------	-----	------	------------	-------------------

3. Przeczytam kilka stwierdzeń dotyczących Pana/i umiejętności.

Ma Pan/i do dyspozycji skalę od 1 – zupełnie się nie zgadzam, do 5 – zgadzam się w pełni.

	Zupełnie się nie zgadzam				Zgadzam się w pełni
Potrafię rozwiązywać problemy bez użycia przemocy.	1	2	3	4	5
W sytuacji konfliktowej potrafię uznać odmienne zdanie innych.	1	2	3	4	5
Potrafię mówić otwarcie o swoich uczuciach, potrzebach, pragnieniach.	1	2	3	4	5
Potrafię komunikować się z najbliższymi w sposób otwarty, szanując ich granice i swoje.	1	2	3	4	5
Kiedy jestem bardzo zdenerwowany/a zdarza mi się obwiniać innych.	1	2	3	4	5
Potrafię panować nad wszelkimi formami agresji (fizycznej, psychicznej, seksualnej, ekonomicznej)	1	2	3	4	5
Potrafię w relacjach z dziećmi być kompetentnym i szanowanym rodzicem	1	2	3	4	5

4. Czy w czasie od zakończenia programu...

	Tak	Nie	Odmowa odpowiedzi
Podjął Pan/i jakąś inną terapię dotyczącą przemocy			
Podjął/a Pan/i terapię uzależnień			
Chodzi Pan/i na grupę wsparcia dotyczącą przemocy			
Zamknęto procedurę NK (pytanie do osób, które ją miały)			
Służby (policja/kurator) monitorowały sytuację Pana/i rodziny (pytanie do osób, których dotyczy)			

5. Czy Pani/a rodzina najbliżsi zauważyli zmiany w Pani/a zachowaniu?

.....
.....

6. Czy jest Pan/i zadowolony z uczestnictwa w programie?

.....
.....

7. Przeczytam kilka przykładów różnych zachowań – czy któreś z nich dotyczą Pana/i obecnie? Jeśli tak, to jak często – cały czas, często, od czasu do czasu, rzadko a może nigdy?

Rodzaj stosowanej przemocy	Cały czas	Często	Od czasu do czasu	Rzadko	Nigdy	Nie dotyczyło mnie	Odmowa odpowiedzi
Fizyczna (np.: popychanie, szarpanie, bicie, policzkowanie)							
Psychiczna (np.: wyśmiewanie poglądów innych, wyzywanie, stała krytyka, stosowanie gróźb, upokarzanie)							
Seksualna (np.: wymuszanie pożycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, wyśmiewanie zachowań seksualnych)							
Ekonomiczna (np.: odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, niezaspokojenie podstawowych materialnych potrzeb rodziny)							
Wobec słabszych: Brak zaspokojenia podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych słabszym członkom rodziny							

Ankieta monitorująca

/po zakończeniu programu korekcyjno- edukacyjnego dla członków rodziny/

1. Od zakończenia programu minął już jakiś czas. Co się zmieniło w życiu Pani/a męża/żony w ciągu ostatnich miesięcy ?

.....

.....

.....

2. Czy w ostatnim czasie od ukończenia programu była w Pana/i rodzinie interwencja służb (policja/kurator pomoc społeczna) w związku z przemocą?

Nie dotyczy	0 żadnej	1-3	4-10	Powyżej 11	Odmowa odpowiedzi
-------------	----------	-----	------	------------	-------------------

3. Przeczytam kilka stwierdzeń dotyczących Pana/i męża/ żony umiejętności.

Ma Pan/i do dyspozycji skalę od 1 –bardzo mała, 2-mała, 3-przeciętna 4-duża, 5– bardzo duża

	mała				duża
Trwałość pozytywnych zmian w zachowaniu żony/męża.	1	2	3	4	5
Poprawa jakości funkcjonowania żony/męża w rodzinie społeczeństwie	1	2	3	4	5
Przydatność uzyskanych umiejętności w kontaktach międzyludzkich.	1	2	3	4	5
Moje relacje z żoną/ mężem	1	2	3	4	5

4. Uwagi sugestie

.....

.....

.....

.....